

JOSIP VANIŠTA

Vrijeme Gorgone
i Postgorgone
1961. – 2010.

JOSIP VANIŠTA

Vrijeme Gorgone
i Postgorgone
1961. – 2010.

na ruke Josipa Vanište

*Slikarstvu je u kodu neki miks
jer vidljivo s nespoznatljivim mijesi;
gledajuć sliku nikad ne znaš gdje si,
no puka prepoznatljivost je kiks.*

*Slikar-hudožnik mora preći Stiks,
gdje dovest će ga mimezisa grijesi,
a gdje se napast apsolutnog krijesi
pa remek-djelo mora biti niks.*

*Al kao Feniks, iz vatre, pepela
on izvuć ugljen može i s njim crtu
povući prvu, razdijeliti kadar
ko Bog nebo i zemlju. Kao vladar
obrađivat će tvari u svom vrtu
i potom doći do zgusnutog djela.*

Tonko Maroević

Ješa Denegri

HALF A CENTURY AGO

Recollections of an unusual event the consequences of which nobody could have predicted

Just as this year of 2010 draws to a close, a recollection of an event that happened almost half a century ago springs to mind; probably not one of the then very few participants and witnesses could possibly have guessed at its later major and far reaching consequences in the art history of its own milieu. This event was, then, the appearance from the press of a publication very uncommon for that time (21 x 19 cm with a print order of three hundred) on the thin white cardboard cover of which, printed in serigraphy, stood just a single word – Gorgona, i.e. Gorgon. And if the cover was turned, the bemused and surely extremely surprised observer would have seen the inner contents of the said publication: nine pages showing the self same scene, the motif of which was not easy at first glance to discern, while the meaning of this riddling piece of work was particularly hard to fathom. But instead of retailing what it was actually about, it seems more appropriate literally to cite the words of the creator and publisher of this piece of printed matter:

In winter 1960, passing by a shop of second hand goods in Vlaska ulica, opposite the Studio Cinema, I saw in the display an unknown object: a vertical board joining four horizontal boards. A spatial construction without a purpose, but still on sale. The perpendicular winter street lighting fell across the display and the object cast a shade on the light wall of the background. I stood there fascinated, very likely by the closeness of the scene in front of me and the still lifes of the fifties, in which I divided interior from exterior by a vertical line in the middle. I asked my friend Pavel Cajzek to do me the favour and the next morning we photographed the display. I decided to repeat the photo nine times, make a model, have it printed, and the first number of Gorgona appeared in Easter week in 1961 (as did no. 2, a meander of Julije Knifer). This was the beginning of Gorgona. The first two numbers seemed to produce a more strongly linked group. Ideas were materialised, but little came of them. The environment was in consternation, but

Ješa Denegri

PRIJE POLA STOLJEĆA

Prisjećanje na jedan neobičan događaj čije posljedice nitko nije mogao predvidjeti

Na samom isteku tekuće 2010. godine budi se sjećanje na jedan događaj što se zbio prije skoro punih pola stoljeća, a kojemu valjda nitko od njegovih tadašnjih vrlo rijetkih sudionika i svjedoka nije mogao naslutiti poslije u umjetničkoj povijesti vlastite sredine tako krupne i dalekosežne posljedice. Taj je događaj, naime, pojava iz tiska jedne za to vrijeme krajnje neuobičajene publikacije (formata 21x19 cm, u tri stotine primjeraka) na čijoj je bijeloj tankoj kartonskoj naslovnoj korici stajala, otisnuta u sitotisku, jedna jedina riječ – Gorgona. A kada bi se te korice otvorile, zatečen i zacijelo vrlo iznenađen gledatelj ugledao bi unutrašnji sadržaj spomenute publikacije: devet stranica s istovjetnim prizorom kojemu u prvi mah nije bilo lako razaznati motiv, a pogotovo dokučiti smisao toga zagonetnog uratka. O čemu se, zapravo, radilo – umjesto prepričavanja – umjesnije je doslovce navesti riječi samoga tvorca i izdavača ove tiskovine:

“Zimi 1960., prolazeći pokraj trgovine rabljenom robom u Vlaškoj ulici, nasuprot kinu Studio, ugledao sam u izlogu meni nepoznat predmet: jedna okomita daska povezivala je četiri vodoravne. Prostorna konstrukcija bez svrhe, koja se nudila na prodaju. Padala je zimska rasvjeta po izlogu i predmet je bacao sjenu na svijetlu stijenu pozadine. Zastao sam fasciniran, vjerojatno, bliskošću prizora preda mnom i mrtvih priroda pedesetih godina na kojima sam unutrašnjost od eksterijera dijelio okomitim raspolovnicama. Zamolio sam prijatelja Pavela Cajzeka za uslugu, i drugog jutra snimili smo izlog. Odlučio sam fotografiju devet puta ponoviti, učinio maketu, dao je otisnuti, i prvi broj Gorgone pojavio se o velikom tjednu 1961. godine (kao i broj dva, Meandar Julija Knifera). Bio je to početak Gorgone. Prva dva broja kao da su jače povezala skupinu. Ideje su navirale, ali je malo njih ostvareno. Okolina je bila konsternirana, ali su se počeli javljati i pojedinci sa simpatijama, iz zemlje i oni izvana”.

individuals with friendly ideas from home and abroad started to make themselves heard. So, according to this authentic testimony, started the history of Gorgona, that unique artistic and intellectual band of which it was said at the time of its first and to date fundamental historicisation that it rather existed than acted, although actually the working of this group of artists and art historians in an area outside their usual professional profiles and jobs was followed and recognised in some not very large circles of acquaintances, and was ultimately in later art history interpretations highly appreciated. Everything that was to follow later in events connected with Gorgona (the continuation of the publication of the anti-periodical of the same name which was a kind of a discipline of the “artist’s book”; the meeting and swapping of ideas of the members; exhibitions that they organised in the extremely uncommon exhibition space of a craftsman’s premises for the making of picture frames, Šira, named Studio G; with a number of projects that were started but unluckily never finished or accomplished), is on the whole recorded and known in the chronology and history of the group. But what, in fact, Gorgona really was, remains to this day a kind of ultimately unsolved riddle, but also an undoubtedly significant and very important phenomenon in the history of art. Not only in the art and culture of its own surrounds, but considerably wider too, as witnessed to by the frequent and in recent times ever more vigorous interest in the Gorgona phenomenon in a very well-regarded international artistic public (from the exhibition of the Gorgona anti-periodical at the exhibition Eye on Europe in the Museum of Modern Art in New York in 2006-2007, the mention of Gorgona in the catalogue of the Yves Klein retrospective in the Pompidou Centre in Paris in 2007 to its inclusion in the exhibition Les Promesses du Passé 1950—2010, also in the Pompidou Centre in 2010). Gorgona, then, is a proof that the cultural setting in which it originated – of course with a number of other phenomena before, at the time of and after this group – highly worthwhile attending to because of its characteristics, was capable of being fertile ground for the work of artists and for the generation of artistic events and exceptional properties and values. This occasion to hold an individual exhibition by its protagonist, Josip Vaništa, apart from being an act in his honour marking the half a century of his career in art, may also be a moment for one more recollection of the whole of Gorgona and all its actors, their different and specific original contributions within a fairly unrepeatable spiritual adventure by which, finally, as well as their artistic activity, their common human existence was also confirmed.

Tako je, prema ovom izvornom svjedočenju, započela povijest Gorgone – jedinstvene umjetničke i intelektualne družine za koju je u vrijeme njezine prve i dosad temeljne historizacije točno bilo rečeno da je prije „postojala“ umjesto „djelovala“, iako je zapravo djelovanje ove skupine umjetnika i povjesničara umjetnosti u području mimo njihovih uobičajenih stručnih profila i poslova u nevelikim krugovima znanaca bilo praćeno i prepoznato, te napokon u potonjim povijesno-umjetničkim tumačenjima visoko cijenjeno. Sve što će potom u zbivanjima u vezi s Gorgonom uslijediti (nastavak objavljivanja istoimenog antičasopisa kao svojevrzne discipline „knjige umjetnika“, sastajanja i izmjene misli njezinih pripadnika, izložbe u njihovoj organizaciji u jednom krajnje neuobičajenom izlagačkom prostoru obrtničke radnje za izradu slikarskih okvira Šira nazvanom Studio G, uz niz projekata započetih i nažalost nedovršenih i neostvarenih) glavninom je zabilježeno i poznato u kronologiji i povijesti skupine. No što, zapravo, jest (bila) Gorgona ostaje i do danas poput neke dokraja neodgonetnute zagonetke, ali i nedvojbeno znakovite i vrlo značajne povijesne umjetničke pojave. I to ne samo u umjetnosti i kulturi vlastite sredine nego i znatno šire, o čemu svjedoči i dosad učestalo, kao i u novije vrijeme sve intenzivnije, zanimanje za fenomen Gorgone u vrlo uglednoj međunarodnoj umjetničkoj javnosti (od izlaganja antičasopisa Gorgona na izložbi Eye on Europe u Muzeju moderne umjetnosti u New Yorku 2006–07., spomena Gorgone u katalogu retrospektive Yvesa Kleina u Centru Georges Pompidou u Parizu 2007., do sudjelovanja na izložbi Les Promesses du Passé 1950–2010., također u istom Centru u Parizu 2010).

Gorgona je, dakle, dokazom da je kulturna sredina njezina nastanka – dakako uz niz drugih pojava prije, u vrijeme i poslije ove skupine – zbog svojih osobina vrijednih pozornosti bila u stanju biti plodnim tlom djelovanju umjetnika i pokretanju umjetničkih zbivanja i iznimnih svojstava i vrijednosti. Ova prigoda održavanja samostalne izložbe njezina protagonista Josipa Vanište, osim samoga tog čina i njemu u čast u povodu obilježavanja polustoljetna umjetničkoga trajanja, neka bude i trenutak još jednoga prisjećanja na cjelinu Gorgone i na sve njezine aktere, na njihove različite i specifične autorske priloge u jednoj doista neponovljivoj duhovnoj avanturi kojom je najzad, osim umjetničkoga djelovanja, potvrđeno i njihovo zajedničko ljudsko postojanje.

Dear Mr Vaništa,

I feel it a little uncommon that I should send you a letter instead of the agreed-on text for publication to accompany your imminent exhibition in the Glyptothèque. I have been thinking about it very hard during these days. For almost a year I have been working on the chronology of Gorgona and cannot resist the impression that Gorgona today, as well as in the form of journals and works of visual art, exists thanks to the many letters that made up an important part of the Gorgona activity. These letters are private, written to an individual person, although sometimes they were reproduced and sent to the addresses of all the members. I find this communication fascinating, and it is all the more precious in that a time soon ensued in which correspondence was to become passé, when communication was more rapid and direct, but left no mark of itself. The problem of public and private determined many of the events from the Gorgona past, and I shall attempt through this letter addressed to you, to sum up some of the considerations about your work, your role in the work of Gorgona, and today's perception of this exciting adventure in art.

This exhibition is a fragmentary introduction to an anniversary in round numbers. In a month or two, more precisely on March 25, 2011, there will be the fiftieth anniversary of the publication of the first number of the magazine Gorgona. What is Gorgona, or, who is Gorgona? A group of friends who in various ways were involved in artistic activity, either as critics, theorists, gallerists, painters or sculptors. The members of Gorgona were Dimitrije Bašičević, Miljenko Horvat, Marijan Jevšovar, Julije Knifer, Ivan Kožarić, Matko Meštrović, Radoslav Putar, Đuro Seder and Josip Vaništa . Their gatherings started in 1959, through purely informal association, without any intention of forming any given concept or artistic poetic. It is recorded that the Gorgona members spent part of their time in walks in the vicinity of Zagreb. Conversation, discussion, exchange of ideas, friendly criticism and self-criticism (and I am sure that a sense of humour had an important role) are then undoubtedly the frameworks for all the activities of Gorgona. Although they lived and worked in Zagreb, it is important to mention that the members of the group travelled fairly frequently, visited museums, read recently published writing, and were very well informed about international events. Within the local community, their artistic and professional activity is recognised as an important part of the general modernisation of society. In the case of Gorgona, private world and public scene are interwoven, concealment and revelation becoming part of a beguiling game.

At the time the journal came out, some important events were happening on the local scene. A few weeks earlier, the Art Pavilion had opened its major exhibition Sixty Years

Poštovani gospodine Vaništa,

možda je malo neobično da Vam šaljem pismo umjesto dogovorenog teksta za publikaciju uz Vašu skorašnju izložbu u Gliptoteci. Razmišljao sam intenzivno o tome ovih dana. Već se gotovo godinu dana bavim radom na kronologiji Gorgone i ne mogu se oteti dojmu da Gorgona danas, osim u obliku časopisa i likovnih djela, postoji zahvaljujući brojnim pismima koja su činila važan dio gorgonaške aktivnosti. Ta su pisma privatna, pisana su jednoj osobi, premda su katkad umnožena i poslana na adrese svih članova. Fascinira me ta komunikacija, tim dragocjenija što je vrlo skoro nastupilo doba kada je dopisivanje postalo „staromodno“, kada je komunikacija brža i direktnija, ali ne ostavlja traga. Problem privatnog i javnog odredio je mnoge događaje iz gorgonske prošlosti, a ja ću kroz ovo pismo upućeno Vama zapravo pokušati sumirati neka razmišljanja o Vašem radu, ulozi u gorgonskom djelovanju i današnjoj percepciji te uzbudljive umjetničke avanture.

Ova je izložba fragmentarni uvod u skorašnju okruglu obljetnicu. Za koji mjesec, točnije 25.III.2011., bit će pedeseta obljetnica izlaska prvoga broja časopisa Gorgona. Što je Gorgona ili tko je Gorgona? Gorgona je grupa prijatelja koji su na različite načine bili upleteni u umjetničko djelovanje, bilo kao kritičari, teoretičari, galeristi, kustosi, bilo kao slikari i kipari. Članovi Gorgone, gorgonaši, jesu Dimitrije Bašičević, Miljenko Horvat, Marijan Jevšovar, Julije Knifer, Ivan Kožarić, Matko Meštrović, Radoslav Putar, Đuro Seder i Josip Vaništa. Njihova okupljanja započinju 1959. godine kroz neformalno druženje, bez namjere da se formira određeni koncept ili umjetnička poetika. Zabilježeno je da gorgonaši dio vremena provode u šetnjama okolicom Zagreba. Razgovor, diskusija, izmjena misli, prijateljska kritika i samokritika (a siguran sam da je i humor imao važnu ulogu) stoga su nesumnjivo okviri svih gorgonskih aktivnosti. Premda žive i djeluju u Zagrebu, važno je naglasiti da članovi grupe dosta putuju, posjećuju muzeje, čitaju recentnu literaturu, pa su vrlo dobro informirani o internacionalnim događajima. Unutar lokalne zajednice, njihova je umjetnička i profesionalna djelatnost prepoznata kao važan segment opće modernizacije društva. U slučaju Gorgone, privatni svijet i javna scena isprepleteni su, skrivanje i razotkrivanje dio su zavodljive igre.

U vrijeme izlaska časopisa, na lokalnoj sceni događaju se neki važni događaji. Nekoliko tjedana prije, u Umjetničkom paviljonu otvorena je reprezentativna izložba “60 godina slikarstva i kiparstva u Hrvatskoj”. Na toj su izložbi zastupljeni i neki gorgonaši: izlažu

of Painting and Sculpture in Croatia. At this exhibition, some of the Gorgona crew were represented: Kožarić and Seder, Knifer and Vaništa showed their work, and catalogue essays were penned by Matko Meštrović and Radoslav Putar. Two months later, the first Music Biennale was held, the repertoire including works of Cage, Ligetti, Stockhausen and other avant-garde composers. To mark the holding of the Biennale, the exhibition Painting-Sculpture 61 was held in the city Gallery of Contemporary Art, where among other artists all the Gorgona people exhibited their works. The peak in the cultural events of that year, and it would turn out to be one of the key events on the international scene, was the international exhibition New Tendencies, once again in the Gallery of Contemporary Art. The exhibition was the work of local critics, who had been able to identify the right moment and adequately present the current moment on the international scene. In the conception of the exhibition, a key role was played by Meštrović and Putar, and Knifer put in his works, side by side with Manzoni and Diter Rot. A month later, the "Gorgonites" opened their own exhibition venue, called Studio G, located in the workshop for making picture frames of the Salon Šira in Preradovićeva ulica. These were just some of the events of 1961. Behind all these events there was a sequence of less well known situations on the private scene. In these days, Vaništa and Meštrović were corresponding with Piero Manzoni, Bašičević was composing a survey in which the Gorgonites gave answers about themselves and their group, Vaništa saw a view of Yves Klein in the window of a Parisian gallery, and photographer Branko Balić show some of the well-known staged group portraits.

All this makes up the context that is immediately linked with the publication of the journal Gorgona. There is no explicit answer as to why the journal appeared just at that moment and in that form, and we had better accept the explanation that it was a matter of a stirring moment in which all the richness of Vaništa's artistic energy and imagination coincided with an intuitive event. The author was well aware that he was plunging into something new, and that after several years of drawing and painting practice he was aligning himself towards the idea. The first Gorgona included just a photograph of an empty shop window repeated nine times. Although the motif itself recalls some of the best of Vaništa's drawings, the basic construction of which is done with a ruler, the relinquishment of the traditional medium of art and the resort to the photograph and in consequence the reproductive mass medium of offset printing opened up to the author a horizon of new artistic freedom. Three more times in the Gorgona age was Vaništa to use the printed medium. Every new Gorgona would be more radical than the predecessors. In the case of the reproduction of the Mona Lisa, the idea was reduced to the ironic observation that there was nothing more pointless than once

Kožarić, Seder, Knifer i Vaništa, a tekstove u katalogu pišu Matko Meštrović i Radoslav Putar. Dva mjeseca poslije održan je prvi Muzički biennale, na čijem su repertoaru bila djela Cagea, Ligetija, Stockhausena i drugih avangardnih skladatelja. Povodom biennalea u Gradskoj galeriji suvremene umjetnosti održana je izložba „Slikarstvo–skulptura 61“ gdje, među drugim umjetnicima, izlažu svi gorgonaši. Vrhunac kulturnih događanja te godine, a ispostavit će se da će to biti jedan od ključnih događaja na internacionalnoj sceni, bila je međunarodna izložba Nove tendencije, ponovno u Gradskoj galeriji suvremene umjetnosti. Izložba je djelo domaćih kritičara koji su znali prepoznati pravi trenutak i adekvatno prezentirati trenutačno stanje na međunarodnoj sceni. U koncipiranju izložbe ključna je uloga Meštrovića i Putara, izlagao je Knifer, uz Manzonija i Dietera Rotha. Mjesec dana poslije, gorgonaši su otvorili vlastiti izložbeni prostor nazvan Studio G koji se nalazio u radionici za izradu okvira Salon Šira u Preradovićevoj ulici. Ovo su tek neki događaji u 1961. godini. Iza svih tih događaja događa se cijeli niz manje poznatih situacija na privatnoj sceni. Upravo se tih dana Vaništa i Meštrović dopisuju s Pierom Manzoniem, Bašičević sastavlja pitanja za anketu u kojoj gorgonaši daju odgovore sebi i o vlastitoj grupi, Vaništa susreće pogled Yvesa Kleina u izlogu jedne pariške galerije, a fotograf Branko Balić snima neke od poznatih insceniranih grupnih portreta. Sve navedeno čini kontekst koji je neposredno povezan s objavljivanjem časopisa Gorgona. Nema eksplicitnog odgovora zašto se časopis pojavio baš tada i baš u tom obliku, radije prihvatimo objašnjenje da se radi o uzbudljivu momentu u kojem se sve bogatstvo Vaništine umjetničke energije i imaginacije preklapilo s intuitivnim slučajem. Autor je svjestan da uranja u nešto novo i da se nakon višegodišnje slikarske i crtačke prakse usmjerava prema ideji. Prva Gorgona donosi devet puta ponovljenu fotografiju prazna izloga. Premda sam motiv podsjeća na neke od najboljih Vaništinih crteža, čija je osnovna konstrukcija izvedena ravnalom, odustajanje od tradicionalnog umjetničkog medija i okretanje fotografiji i, konzekventno tome, reproduktivnom masovnom mediju offset tiska, otvorilo je autoru horizonte nove umjetničke slobode. Još će u tri navrata u gorgonsko doba Vaništa posegnuti za tiskanim medijem. Svaka nova Gorgona bit će radikalnija od prethodnih. U slučaju reproduciranja Mona Lise, ideja je svedena na ironičnu primjedbu da ne postoji ništa besmislenije nego još jedanput ponavljati reprodukciju (upravo posredstvom reprodukcija!) tako poznate slike. Dvije posljednje Gorgone na samoj su granici ukinuća medija i objekta, postale su časopis i antičasopis istovremeno.

again repeating a reproduction (via a reproduction) of that well-known painting. The two last Gorgona issues were on the very verge of abrogating the medium and object, and became both magazine and anti-magazine at the same time.

The tale of Vaništa's work in art does not start with Gorgona, nor does it end with it. There were many earlier works, particularly drawings, that would take the careful observer into the world of minimal strokes on the surface of the paper. Only with the light trace of pencil would the detail of a landscape be indicated, or a lone figure lost in the setting of the city. Austerity and discipline of statement are visible in every stroke. It is not thus strange that over the course of time the visible scene began to be lost and was rendered in mere contours on the paper or canvas. At some time after the experience with the first number of the journal, Vaništa was to minimalise the painted scene to a mere horizontal stroke along the centre of a large canvas. Nor would even this be minimal enough, and all that would be left of the painting was an account of it written on paper, a substitute for its physical phenomenon.

After Gorgona, after a two-year break from any kind of artistic production, Vaništa, enriched with new intellectual experience of the absent artefact, would go on in the artistic adventure with a number of new works along the lines of his earlier productions. At the same time he would attentively follow up the reverberations of Gorgona-Gorgona and represent them on the pages of the new magazines Postgorgona and Post Scriptum (P.S.) In this work he was tireless, and indeed the activity goes on to this very day. It is to be seen at the exhibition.

I continue this letter a few days later. I realised that every sentence written about your work could take me away into endless ramifications towards different thoughts, quotations, paintings. This exhibition, I am sure, will once again be an exciting encounter with your work, with some new works and some previously unnoticed details. It will provide some new readings, some new observations.

A bit ago I read one of your letters of 1988. Here is a quotation:

Gorgona had a distinctive dimension, it wanted to be free of time and place and things. In its age reality shifted into absence. My part was work on emptiness. Gorgona was for me the essential thing in life that came from one side.

Now is the time to stop writing. Please accept this expression of my most cordial greetings.

*Yours sincerely,
Darko Šimičić*

Priča o Vaništinu umjetničkom djelovanju ne započinje Gorgonom niti njome završava. Mnogo je ranijih radova, posebno crteža, koji će pažljiva promatrača uvesti u svijet minimalnih poteza na površini papira. Tek laganim tragom olovke bit će naznačen detalj pejzaža, pismo, usamljena figura izgubljena u gradskom ambijentu. Strogost i disciplina u iskazu vidljive su iz svakoga poteza. Nije stoga čudno da se s vremenom vidljivi prizor gubio i dobivao tek obrise na papiru ili platnu. U neko doba, nakon iskustva s prvim brojem časopisa, Vaništa će naslikani prizor minimizirati tek u horizontalni potez po sredini velikoga platna. Ni to neće biti dovoljno, od slike će ostati tek zapis na papiru, nadomjestak njezine fizičke pojavnosti.

Poslije Gorgone, nakon dvogodišnjega suzdržavanja od bilo kakve umjetničke produkcije, Vaništa će, obogaćen novim idejnim iskustvom odsutnog artefakta, nastaviti umjetničku avanturu nizom novih djela na tragu svojih ranijih radova. Istovremeno će pažljivo pratiti odjeke Gorgone i predstaviti ih na stranicama novih časopisa Postgorgona i Post Scriptum (P.S.). U tom je poslu neumoran, ta aktivnost traje do današnjega dana. Vidljiva je i na ovoj izložbi.

Ovo pismo nastavljam nekoliko dana poslije. Shvatio sam da me svaka rečenica ispisana o Vašem radu može odvesti u beskonačno grananje prema drugim mislima, citatima, slikama. Ova izložba, siguran sam, bit će ponovno uzbudljiv susret s Vašim radom, s nekim novim djelima ili dosad neprimijećenim detaljima. Ponudit će neka nova čitanja, nova zapažanja.

Malo prije čitao sam jedno Vaše pismo iz 1988., evo citata:

Gorgona je imala jednu distinktivnu dimenziju, htjela je biti slobodna od vremena, od mjesta i stvari. U njeno doba zbilja je odmicala u odsutnost. Moj udio bio je rad na praznini. Gorgona je za mene bila ono bitno u životu što dolazi sa strane.

Sad je vrijeme da prestanem pisati. Primite moje srdačne pozdrave.

S poštovanjem,
Darko Šimičić

U Zagrebu, 19.XI.2010.

CATALOGUE

1. *Collage*, 1944.

photographic reproduction of a newspaper cutting
[205 x 165 mm]

2. *Woman from the Back*, 1945.

pencil, tempera / paper
[130 x 220 mm]

3. *In the Field*, 1945.

chalk / structured paper
[200 x 200 mm]
sign. b. r. c. in pencil: J. V.

4. *Study for Golgotha*, 1950.

pencil / paper
[285 x 110 mm]

5. *Standing Figure*, 1950.

pencil / paper
[275 x 180 mm]

6. *Plains*, 1951.

pencil / paper
[275 x 520 mm]
sign. b. r. c. in pencil: J. V.

7. *Goli otok*, 1952.

pencil, pastel / paper
[230 x 400 mm]

8. *Telegraph Lines*, 1953.

Indian ink, chalk / paper
[130 x 240 mm]

9. *The writing of L'Assommoir of Emil Zola*, 1953.

collage / cuttings from Le Nouvelle opservatoire
[220 x 440 mm]; *newsprint*

10. *Road*, 1954.

pencil / paper
240 x 340 mm

11. *Man by the Window*, 1954.

pencil, coloured pencil / paper
357 x 332 mm
unsigned; b. r. c. in pencil: 54

12. *Evening Despairing*, 1954.

pencil / paper
[250 x 365 mm]
sign. b. r. c. in pencil: J. V.

13. *Still Life with Script*, 1954.

pencil / paper
[390 x 280 mm]

14. *Still Life with Script*, 1954.

pencil / paper
[330 x 240 mm]
sign. b. r. c. in pencil: J. Vaništa 54

KATALOG

1. Kolaž, 1944.
fotoreprodukcija, novinski isječak
[205 x 165 mm]
2. Žena s leđa, 1945.
olovka, tempera / papir
[130 x 220 mm]
3. U polju, 1945.
kreda / strukturirani papir
[200 x 200 mm]
sign. d. d. k. olovkom: J. V.
4. Studija za Golgotu, 1950.
olovka / papir
[285 x 110 mm]
5. Stojeća figura, 1950.
olovka / papir
[275 x 180 mm]
6. Ravnica, 1951.
olovka / papir
[275 x 520 mm]
sign. d. d. k. olovkom: J. V.
7. Goli otok, 1952.
olovka, pastel / papir
[230 x 400 mm]
8. Telegrafске žice, 1953.
tuš, kreda / papir
[130 x 240 mm]
9. Nastanak Jazbine Émila Zole, 1953.
kolaž / isječci iz novina Le Nouvel
observateur
[220 x 440 mm]; novinski papir
10. Cesta, 1954.
olovka / papir
240 x 340 mm
11. Čovjek pokraj prozora, 1954.
olovka, olovka u boji / papir
357 x 332 mm
sign. nema; d. d. k. olovkom: 54
12. Večernje očajanje, 1954.
olovka / papir
[250 x 365 mm]
sign. d. d. k. olovkom: J. V.
13. Mrtva priroda s pismom, 1954.
olovka / papir
[390 x 280 mm]
14. Mrtva priroda, 1954.
olovka / papir
[330 x 240 mm]
sign. d. d. k. olovkom: J. Vaništa 54

15. *Still Life with Script, II*, 1954.

pencil / paper
[390 x 280 mm]

16. *Still Life with Apple*, 1954.

pencil / paper
[530 x 330 mm]
sign. b. r. c. in pencil: J. Vaništa

17. *From Rovinj*, 1954.

pencil / paper
[155 x 225 mm]
sign. b. r. c. in pencil: J. V.

18. *Island of sv. Katarina*, 1954.

pencil / paper
[195 x 275 mm]

19. *St. Remy Hospital, Van Gogh's Bed*,
1957.

pencil / paper
[215 x 180 mm]

20. *Paris, St. André des Arts II*, 1957.

pencil / paper
[310 x 405 mm]

21. *Rue de Tolbiac, Paris*, 1957.

pencil / paper
[325 x 330 mm]
sign. b. r. c. in pencil: J. Vaništa

22. *Paris, Louvre*, 1957.

pencil / paper
[180 x 255 mm]

23. *Paris, Louvre*, 1957.

pastel / paper
[340 x 130 mm]

24. *Drawing*, 1957.

pencil / paper
[300 x 125 mm]

25. *Untitled*, 1960.

oil / canvas
150 x 100 cm

26. *Mail Art*, 1961.

ink / envelope
220 x 110 mm

27. *Mail Art / Mr R. Putar / Preradoviće*

16 / Zagreb
ink / envelope
120 x 170 mm

28. *North Sea*, 1962.

watercolour / paper
[140 x 400 mm]
sign. b. r. c. in pencil: J. Vaništa

29. *Silver Line on White Ground / 8 / 1964.*

oil / canvas
140 x 180 cm

15. Mrtva priroda s pismom II, 1954.
olovka / papir
[390 x 280 mm]

16. Mrtva priroda s jabukom, 1954.
olovka / papir
[530 x 330 mm]
sign. d. d. k. olovkom: J. Vaništa

17. Iz Rovinja, 1954.
olovka / papir
[155 x 225 mm]
sign. d. d. k. olovkom: J. V.

18. Otok sv. Katarine, 1954.
olovka / papir
[195 x 275 mm]

19. Bolnica St. Rémy, Van Goghov krevet,
1957.
olovka / papir
[215 x 180 mm]

20. Pariz, St. André des Arts II, 1957.
olovka / papir
[310 x 405 mm]

21. Ulica Tolbiac, Pariz, 1957.
olovka / papir
[325 x 330 mm]
sign. d. d. k. olovkom: J. Vaništa

22. Pariz, Louvre, 1957.
olovka / papir
[180 x 255 mm]

23. Pariz, Louvre, 1957.
pastel / papir
[340 x 130 mm]

24. Crtež, 1957.
olovka / papir
[300 x 125 mm]

25. Bez naslova, 1960.
ulje / platno
150 x 100 cm

26. Mail Art, 1961.
tinta / koverta
220 x 110 mm

27. Mail Art / g. R. Putar / Preradoviće
16 / Zagreb
tinta / koverta
120 x 170 mm

28. Sjeverno more, 1962.
akvarel / papir
[140 x 400 mm]

sign. d. d. k. olovkom: J. Vaništa

29. Srebrna linija na bijeloj pozadini / 8 / 1964.
ulje / platno
140 x 180 cm

30. *Description of the picture Silver Line on White Ground, exhibition in the City Gallery, Zagreb, 1964.*
typewriting on paper
295 x 210 mm
31. *Morgue, 1974.*
pencil / paper
383 x 315 mm
32. *Golgotha, 1975.*
pencil / paper
255 x 220 mm
sign. b. r. c. in pencil: J. Vaništa 75.
33. *Dry Bread, 1976.*
pencil / paper
185 x 213 mm
sign. b. r. c. in pencil: J. Vaništa 76.
34. *Trnje by Night, 1976.*
pencil / paper
403 x 330 mm
sign. b. r. c. in pencil: J. Vaništa 1976.
35. *Landscape, 1987.*
pencil / paper
[270 x 330 mm]
sign. b. r. c. in pencil: 87 J. Vaništa
36. *In the Park, November 1991.*
pastel / paper
[305 x 415 mm]
37. *Bier, Rozsa's Grave 1994.*
pencil / paper
[150 x 320 mm]
38. *Rails / In Honour of Marijan Detoni, 2000.*
pastel / paper
[95 x 200 mm]
39. *Forest, Rain, 2000.*
pastel / structured paper
[215 x 410 mm]
40. *In the Forest, 2000.*
pencil / paper
[340 x 270 mm]
41. *Plains, 2003.*
pastel / paper
[195 x 400 mm]
42. *Landscape, 2003.*
pastel, chalk / paper
[250 x 440 mm]
43. *Croatian Landscape, 2004.*
pastel / paper
[175 x 400 mm]
44. *Paris, Champs-Élysées, 2005.*
pencil / paper
[295 x 130 mm]

30. Opis slike Srebrna linija na bijeloj pozadini, izložba u Gradskoj galeriji, Zagreb, 1964.

tekst pisaćim strojem na papiru

295 x 210 mm

31. Mrtvačnica, 1974.

olovka / papir

383 x 315 mm

32. Golgota, 1975.

olovka / papir

255 x 220 mm

sign. d. d. k. olovkom: J. Vaništa 75.

33. Suhi kruh, 1976.

olovka / papir

185 x 213 mm

sign. d. d. k. olovkom: J. Vaništa 76.

34. Trnje, noću, 1976.

olovka / papir

403 x 330 mm

sign. d. d. k. olovkom: J. Vaništa 1976.

35. Pejzaž, 1987.

olovka / papir

[270 x 330 mm]

sign. d. d. k. olovkom: 87 J. Vaništa

36. U parku, studeni 1991.

pastel / papir

[305 x 415 mm]

37. Odra, Rozsin grob, 1994.

olovka / papir

[150 x 320 mm]

38. Tračnice / Marijanu Detoniju u čast, 2000.

pastel / papir

[95 x 200 mm]

39. Šuma, kiša, 2000.

pastel / strukturirani papir

[215 x 410 mm]

40. U šumi, 2000.

olovka / papir

[340 x 270 mm]

41. Ravnica, 2003.

pastel / papir

[195 x 400 mm]

42. Pejzaž, 2003.

pastel, kreda / papir

[250 x 440 mm]

43. Hrvatski pejzaž, 2004.

pastel / papir

[175 x 400 mm]

44. Pariz, Champs-Élysées, 2005.

olovka / papir

[295 x 130 mm]

45. *Landscape, 2005.*
pastel, chalk / paper
[315 x 275 mm]

46. *House number: Goljak 7c /*
Readymade, 2009.
steel plate, screws, paint / framed
25 x 32,5 x 1 cm

47. *Landscape, 2010.*
pastel / paper
[260 x 390 mm]

48. *In Honour of Ljubo Babić, Ilica, 2010.*
chalk, pastel / paper
[290 x 190 mm]

49. *Collage, 2010.*
photographic reproduction, newspaper
cutting
[190 x 90 mm]

50. *Sommaire, 2010.*
print / paper
[245 x 240 mm]

Documents and photographs from the archives of Josip Vaništa

01

Letters of Victor Vasarely to Rozsa and
Josip Vanista, 1952. – 1961.
cited from dates: 10. 4. 1952; 1. XII 1953;
10. 12. 1953; 4. 6. 1954; 5. 10. 1954; 7
VIII 55; 31. 1. 56; 21.1.1957; 25. 5. 1957;
19. 5. 1958; 8 VIII 58 (postcard); 8. 8.
1958; 7. XI 58; 22. 3. 1959; 7. X. 59; 30.
10. 1959; 4. XI 1960; 24. 4. 1961; 15. VI
1961;

02

Letters Radoslav Putar to Josip Vaništa,
1954-1992.
cited according to dates: Duno. 3. IX.
1954; Aleksandrija 30. VII. 1955; Paris 23.
V 62; Paris, 24. June 1962; Zagreb, 13.
September 1962; Zagreb, 1. November
1862. (1962); Zagreb 16 November 1862.
(1962); Agram 23. January 1863 (1963);
Agram 4. March 1864. (1964); 10. IX
1964; Zagreb 24. November 1864 (1964);
Zagreb, 24. November 1864. (1964);
Zagreb, 30. September 1866. (1966);
Agram, 30. November 1866. (1966);

45. Pejzaž, 2005.
pastel, kreda / papir
[315 x 275 mm]

46. Kućni broj: Goljak 7c / Readymade,
2009.
čelična ploča, vijci, boja / uokvireno
25 x 32,5 x 1 cm

47. Pejzaž, 2010.
pastel / papir
[260 x 390 mm]

48. Ljubi Babiću u čast, Ilica, 2010.
kreda, pastel / papir
[290 x 190 mm]

49. Kolaž, 2010.
fotoreprodukcija, novinski isječak
[190 x 90 mm]

50. Sommaire, 2010.
tisak / papir
[245 x 240 mm]

Dokumenti i fotografije iz Arhiva Josipa Vanište

01

Pisma Victora Vasarelyja Rozsi i Josipu Vaništi, 1952. – 1961.
cit. prema datacijama: 10. 4. 1952.; 1. XII 1953.; 10. 12. 1953.; 4. 6. 1954.; 5. 10. 1954.; 7 VIII 55; 31. 1. 56; 21.1.1957.; 25. 5. 1957.; 19. 5. 1958.; 8 VIII 58 (dopisnica); 8. 8. 1958.; 7. XI 58; 22. 3. 1959.; 7. X. 59.; 30. 10. 1959.; 4. XI 1960.; 24. 4. 1961.; 15. VI 1961.;

02

Pisma Radoslava Putara Josipu Vaništi, 1954.–1992.
cit. prema datacijama: Dubr. 3. IX. 1954.; Aleksandrija 30. VII. 1955.; u Parizu 23. V 62; U Parizu, dne 24. lipnja 1962.; U Zagrebu, dne 13. rujna 1962.; U Zagrebu, dne 1. studenoga 1862. (1962.); Zagreb 16. studenog 1862. (1962.); Agram dne 23. siečnja 1863 (1963.); Agram 4. ožujka 1864. (1964.); 10. IX 1964.; U Zagrebu dne 24. studenoga 1864 (1964.); U Zagrebu, dne 24. studenoga 1864. (1964.); U Zagrebu, 30. rujna 1866.

Agram, 4. February 1868. (1968); Agram, 6. February 1868. (1968); In Agram, 8. December 1876. (1976); Agram, 13. October 1876. (1976); Zgb, 8. 11. 1978; Seketin, 3. IV. 1884. (1984); Seketin, 5. X. 1984; Agram, 25. III. 1885. (1985); Agram, 17. juna 1885. (1985); village of Zagreb or Agram 4 December 1885. (1985); In the free and royal city / 22. Febera 1886(1986); Seketin, 20. VII. 86; 31. VII. 86; Seketin, 12. X. 87; Seketin, 21. X. 1987; Zgb, 4. III. 87; Z. 21. III. 87; Zgb. 16. V. 87; Zgb. 5. I 88; Seketin, 25. V. 88; Seketin, 7. VI. 88; Seketin, 16. VII. 88; Seketin, 28. VII. 88; Seketin, 13. VIII. 88; Seketin, 3. IX. 1988; Seketin, 19. IX. 88; Seketin, 5. X. 1988; Seketin, 20. X. 88; Zagreb, 27. XI. 88; 17. I 89. Zgb; Z. 5. February 89; 7. II. 89; Zgb. 20. II. 89; Agram, 5. March 1989; Z. 5. April 89; Seketin, 29. VIII. 89; Seketin, 24. IX. 89; Seketin, 20. September 1989; Zgb. 20. XI 89; November 89. Z; Agram, 24. VI. 1990; 21. March, 91. in Z; Zagreb 19. VI. 1891. (1991); Zagreb, 12. March 1891. (1991); Zgb. 9. II. 1992;

03

Letters of Ivana Čižmek to Josip Vaništa, 1962 – 1966
cited according to datelines: Varaždin 3-4 days before the END of some year 62; Knin 22. 6. 63; Zagreb, 5. IV. 1966; Paris 18 10 1966; Paris 17 11 1966; Paris 22 November 1966;

04

Reproduction of a J. V. drawing Still Life with Letter of 1954

05 1954

Reproduction of a drawing of J. V. Road of 1954. Reproduction of the J. V. drawing Road of

06

Yves Klein, ca 1955. (photo collection of J.V)

07

Page from the journal Azimuth, no. 2, 1960; text: Udo Kultermann (with reproduction of the work of Yves Klein).

08

Piero Manzoni, 1960.
Invitation to the exhibition: Azimut – Via Clerici 12 Milano 1960 dal Al 9 Maggio 1960 – Corpi d' ARIA DI PIERO MANZONI

- (1966.); Agram, dne 30. studenoga 1866. (1966.); Agram, 4. veljače 1868. (1968.); Agram, 6. februara 1868. (1968.); U Agramu, dne 8. prosinca 1876. (1976.); Agram, dne 13. listopada 1876. (1976.); Zgb, 8. 11. 1978.; Seketin, 3. IV. 1884. (1984.); Seketin, 5. X. 1984.; Agram, 25. III. 1885. (1985.); Agram, 17. juna 1885. (1985.); selo Zagreb iliti Agram 4 prozincza 1885. (1985.); V slobodnome i kraljevskom gradu / 22. Febera 1886. godišta (1986.); Seketin, 20. VII. 86.; 31. VII. 86.; Seketin, 12. X. 87.; Seketin, 21. X. 1987.; Zgb, 4. III. 87.; Z. 21. III. 87; Zgb. 16. V. 87.; Zgb. 5. I 88.; Seketin, 25. V. 88.; Seketin, 7. VI. 88.; Seketin, 16. VII. 88.; Seketin, 28. VII. 88.; Seketin, 13. VIII. 88.; Seketin, 3. IX. 1988.; Seketin, 19. IX. 88.; Seketin, 5. X. 1988.; Seketin, 20. X. 88.; Zagreb, 27. XI. 88.; 17. I 89. Zgb; Z. 5. veljače 89.; 7. II. 89.; Zgb. 20. II. 89.; Agram, 5. ožujka 1989.; Z. 5. travnja 89.; Seketin, 29. VIII. 89.; Seketin, 24. IX. 89.; Seketin, 20. rujna 1989.; Zgb. 20. XI 89.; studeni 89. Z.; Agram, 24. VI. 1990.; 21. ožujka, 91. u Z; Zagreb 19. VI. 1891. (1991.); Zagreb, 12. Mareca 1891. (1991.); Zgb. 9. II. 1992.;
- 03
Pisma Ivana Čižmeka Josipu Vaništi, 1962.–1966.
cit. prema datacijama: Varaždin, 3–4 dana prije SMAKA neke godine 62.; Knin 22. 6. 63.; Zagreb, 5. IV. 1966; Pariz 18 10 1966; Pariz 17 11 1966; Pariz 22. novembra 1966;
- 04
Reprodukcija crteža J. V. Mrtva priroda s pismom iz 1954.
- 05
Reprodukcija crteža J. V. Cesta iz 1954.
- 06
Yves Klein, oko 1955. (fototeka J.V.)
- 07
Stranica iz časopisa Azimuth, br. 2, 1960., tekst: Udo Kultermann (s reprodukcijom rada Yvesa Kleina).
- 08
Piero Manzoni, 1960.
Pozivnica za izložbu: Azimut – Via Clerici 12 Milano 1960 del 9 Maggio 1960 – Corpi d'ARIA DI PIERO MANZONI

09

*Piero Manzoni, 1960.
Invitation to the exhibition: Azimut – Via
Clerici 12 Milano / La S.V. è invitat*

010

*Reproduction of photograph of the shop
window of a second-hand shop in Vlaška
ulica 1960 / Gorgona no. 1, 1961 (J. V.
photo collection)*

011

*Josip Vaništa: Cover of the anti-magazine
Gorgona no. 1, 1961.*

012

*Josip Vaništa, Please to attend,
1962/2006, replica of invitation for the
exhibition of J. V. in the Mala Galerija in
Ljubljana, 2006*

013

*Photocopy of the original of J. V.:
Gorgonska crna / Noir de Of Gorgona /
Gorgona Black (1961)*

014

*Piero Manzoni: Gorgona no. 1, 1961./
reproduction of cover*

015

*Piero Manzoni: Design for no. 1 of
Gorgona «Le livre comme œuvre d' art»,
1961. / cutting from Azimut*

016

*Designs of Piera Manzoni for Gorgona
/ photocopy of an auction catalogue:
Sotheby, Milan, 2004.:*

*a) Progetto Gorgona dal lotto 233 al lotto
239;*

*b) 1933-1963 Tavole d'accertamento
Gorgona (progetto 1), cat. 233, 234.*

017

*Photocopies of Piero Manzoni designs for
Gorgona (progetto 1, 1961).*

018

*Letter of Piero Manzoni to Josip Vanista of
1961 / photocopy*

019

J. V.: Four Gorgonas, 1961-1966.

*a) original cover of Gorgona no. 1 of
1961., silkscreen print [200 x 190 mm];*

*b) photograph of Gorgona no. 6 of 1961.
(J. V. photo collection)*

*c) photograph of Gorgona no. 10 of 1966.
(J. V. photo collection)*

*d) photograph of Gorgona no. 11 of 1966.
(J. V. photo collection)*

09

Piero Manzoni, 1960.

Pozivnica za izložbu: Azimut – Via Clerici
12 Milano / La S.V. è invitat

010

Reprodukcija fotografije Izlog trgovine
rabljenom robom u Vlaškoj ulici iz 1960. /
Gorgona br. 1, 1961. (fototeka J. V.)

011

Josip Vaništa: Naslovnica anti-magazina
Gorgona br. 1, 1961.

012

Josip Vaništa, Izvolite prisustvovati, 1962.
/ 2006. / replika pozivnice za izložbu J. V.
u Maloj galeriji u Ljubljani, 2006.

013

Fotokopija predloška J. V.: Gorgonska
crna / Noir de Gorgone / Gorgona's Black
(1961.)

014

Piero Manzoni: Gorgona br. 1, 1961. /
reprodukcija naslovnice.

015

Piero Manzoni: Projekt za 1. br. Gorgone,
«Le livre comme œuvre d'art», 1961. /
isječak iz časopisa Azimuth.

016

Projekti Piera Manzonija za Gorgonu /
fotokopije kataloga s aukcije: Sotheby,
Milano, 2004.:

a) Progetto Gorgona dal lotto 233 al lotto
239;

b) 1933–1963 Tavole d'accertamento
Gorgona (progetto 1), kat. 233, 234.

017

Fotokopije projekata Piera Manzonija za
Gorgonu (progetto 1, 1961).

018

Pismo Piera Manzonija Josipu Vaništi iz
1961. / fotokopija.

019

J. V.: Četiri Gorgone, 1961.–1966.

a) originalna naslovnica Gorgone br. 1 iz
1961., sitotisk [200 x 190 mm];

b) fotografija Gorgone br. 6 iz 1961.
(fototeka J. V.)

c) fotografija Gorgone br. 10 iz 1966.
(fototeka J. V.)

d) fotografija Gorgone br. 11 iz 1966.
(fototeka J. V.)

020

*Selection of documents for the project
Thoughts for the Months (1961 – 1964)
cited according to beginning and sign. at
the end of the text*

«In this time is it, (..) H. B. Hugenain or
sobriety p. 212»

«Paris monochromist (..) Pierre Restany»

« I. Focht: Art, thinking, writing, (..) I.
Focht» / *Thoughts for January, 1961.*

«THOUGHTS FOR FEBRUARY / *World
around us (..) P. V. Letter of Mrs Emilija
Test p. 22.*»

«Only in emptiness (..) LAO-TSE» /
Gorgona. Thoughts for February, 1964.

« ... since there is an emptiness ... Yves
Klein» / *ca 1961.*

«Passed in formal expression, (..) P.
Restany»

«Shakespeare, Macbeth, 24-28 (..) cit. in
forward. Faulkner: *Sound and Fury*. Tr: S.
Krešić»

«thinking loneliness (..) Y. Bonnefois / O.
Hahn / P. Salinger / A. Reinhardt»

« ... that great poets ... Paul Valery»

«Christo abandons romantic speculation
(..) Otto Hahn»

«LIJUCUNGUEN / 774 – 819 / THIS I
THINK OF MYSELF»

«Jouffroy: Godard tells me (..) Tinguely: *It
is a catastrophe*»

«Broh, *Death of Virgil*, p. 127: (..)»

«Poet should abandon writing (..) P. V.

*oeuvres p. 155» / J. V. Thoughts for
March 1964.*

« *Whoever said the word / thanks /
downfall Paul Celan*»

« *Abstract painting is picturesque literature
(..) Yves Klein*» / *J. V. Thoughts for
February, 1964.*

021

*J. V. Ukidanje perspektive – Projekt stola
/ Abolition of Perspective – Table Plan, ca
1961. / photocopy of a drawing*

022

*Josip Vaništa: Replica of Collective
Identification/ Photocompensations, 1961.
/ 2000.*

*Photocopy of retouched photographs
(left to right): Ivan Kožarić (Jean Marais),
Marijan Jevšovar (Unknown), Julije Knifer
(Paul Gauguin), Radoslav Putar (actor
in a scene of a film with Marina Vlady),
Matko Meštrović (Gertrude Stein), Josip
Vaništa (Milan Horvat), Dimitrije Bašičević
Mangelos (Unknown), Đuro Seder (Eugène
Delacroix).*

023

*Josip Vaništa: Collective Identification /
Today's situation, 2010.*

*Photocopies of retouched photographs
(left to right): Ivan Kožarić (Jean Marais),
Miljenko Horvat, Josip Vaništa (Milan
Horvat), Matko Meštrović (Gertrude Stein),
Đuro Seder (Eugène Delacroix).*

020

Izbor dokumenata projekta Misli za mjesec (1961. – 1964.)
cit. prema početku i sign. na kraju teksta:
«Da li u ovom vremenu, (...) H. B. Hugenu ili trezvenost, str. 212»
«U Parizu se 'monokromist' (...) Pierre Restany»
« I. Focht: Umjetnost, razmišljanje, pisanje, (...) I. Focht» / Misli za siječanj, 1961.
«MISLI ZA FEBRUAR / Svijet oko nas (...) P. V. Pismo gđe Emilije Test str. 22.»
«Samo u praznini (...) LAO-TSE» / Gorgona. Misli za veljaču, 1964.
« ... pošto je praznina ... Yves Klein» / oko 1961.
«Prijedjen u formalnom izrazu, (...) P. Restany»
«Shakespeare, Macbeth, 24-28 (...) cit. u predg. Faulkner: Krik i bijes. Prev: S. Krešić»
«misaona samoća (...) Y. Bonnefois / O. Hahn / P. Salinger / A. Reinhardt»
« ... da veliki pjesnici ... Paul Valéry»
«Christo napušta romantičnu spekulaciju (...) Otto Hahn»
«LIJUCUNGUEN / 774 – 819 / OVO MISLIM O SEBI»
«Jouffroy: Godard mi kaže (...) Tinquely: To je katastrofa»
«Broh, Smrt Vergila, str. 127: (...)»
«Pjesnik treba da napusti književnost (...) P. V. œuvres str. 155» / J. V. Misli za

ožujak, 1964.
«Kuju god izrekao riječ / zahvaljuje / propasti / Paul Celan»
«Apstraktno slikarstvo je pitoreskna književnost (...) Yves Klein» / J. V. Misli za veljaču, 1964.

021

J. V. Ukidanje perspektive – Projekt stola / Abolition of Perspective – Table Plan, oko 1961. / fotokopija crteža.

022

Josip Vaništa: Replika Kolektivne legitimacije / Fotokompenzacije, 1961. / 2000.
Fotokopije retuširanih fotografija (slijeva nadesno): Ivan Kožarić (Jean Marais), Marijan Jevšovar (N. N.), Julije Knifer (Paul Gauguin), Radoslav Putar (glumac u sceni filma s Marinom Vlady), Matko Meštrović (Gertrude Stein), Josip Vaništa (Milan Horvat), Dimitrije Bašičević Mangelos (N.N.), Đuro Seder (Eugène Delacroix).

023

Josip Vaništa: Kolektivna legitimacija / Današnje stanje, 2010.
Fotokopije retuširanih fotografija (slijeva nadesno): Ivan Kožarić (Jean Marais), Miljenko Horvat, Josip Vaništa (Milan Horvat), Matko Meštrović (Gertrude Stein), Đuro Seder (Eugène Delacroix).

024

J. V.: from Collective Identification, 1961./ photocopy of retouched newspaper cuttings

025

Two letters of Gabrijel Stupica to Josip Vaništa of 1961.

026

Gabrijel Stupica in the studio / reproduction (J. V. photo collection).

027

Reproduction of the picture of Gabrijel Stupica Reoridycutib if (J. V. photo collection).

028

Slobodan Vuličević, 1963./ reproduction of Jevšovar's photograph (enlarged)

029

Radoslav Putar and Julije Knifer, 1963. (J. V. photo collection)

030

Skagen, Denmark, 1963. (photo: Miljenko Horvat) / Photographs for Gorgona no. 7, 1965.

031

Letter of Lucio Fontana to Josip Vaništa, Milan, 3 April 1964.

032

Slobodan Vuličević, «Thoughts for the months. To friends (1960s).

033

Gorgona members at the Julije Knifer exhibition in the Gallery of Contemporary Art, Zagreb, 1966 / photographic series (photo: Branko Balić)

034

(J. V. photo collection). Laying Down, photograph, 1968 photograph series (J. V. photo collection).

035

Reproduction of the J. V. drawing of Room, 1972

036

Reproduction of the drawing Morgue of 1974

037

Letter from Miroslav Krleža from Tržić 28. V. 1975 / postcard.

038

Letter of Slavko Kopač to Josip Vaništa of 5 April, 1975.

039

Gorgona exhibition, Städtisches Museum, Mönchengladbach, 1977 (photo: Marijan Jevšovar)

- 024
J. V.: Iz kolektivne legitimacije, 1961. /
fotokopija retuširanih novinskih isječaka.
- 025
Dva pisma Gabrijela Stupice Josipu Vaništi
iz 1961.
- 026
Gabrijel Stupica u ateljeu / reprodukcija
(fototeka J. V.).
- 027
Reprodukcija slike Gabrijela Stupice
(fototeka J. V.).
- 028
Slobodan Vuličević, 1963. / reprodukcija
Jevšovarove fotografije (uvećanje).
- 029
Radoslav Putar i Julije Knifer, 1963.
(fototeka J. V.)
- 030
Skagen, Danska, 1963. (foto: Miljenko
Horvat) / Fotografije za Gorgonu br 7,
1965.
- 031
Pismo Lucia Fontane Josipu Vaništi iz
Milana 3. travnja 1964.
- 032
Slobodan Vuličević, «Misli za mjesec.
Prijateljima.» (1960-ih).
- 033
Članovi Gorgone na izložbi Julija Knifera u
Galeriji suvremene umjetnosti u Zagrebu,
1966. / serija fotografija (foto: Branko
Balić)
- 034
Polaganje, 1968. / serija fotografija
(fototeka J. V.).
- 035
Reprodukcija crteža J. V. Soba iz 1972.
- 036
Reprodukcija crteža Mrtvačnica iz 1974.
- 037
Pismo Miroslava Krleže iz Tržiča 28. V.
1975. / dopisnica.
- 038
Pismo Slavka Kopača Josipu Vaništi od 5.
travnja 1975.
- 039
Izložba Gorgone, Städtisches Museum,
Mönchengladbach, 1977. (foto: Marijan
Jevšovar)

- 040
Photocopy from the book of M. Crnjanski: Embahade, Nolit, Belgrade, 1984.
- 041
Portrait of Crnjanski / photocopy (J. V. photo collection)
- 042
Knifer letter to Josip Vaništa from Zagreb 18. II. 1986.
- 043
Putar's letters to Josip Vaništa (1986 – 1990), selection from the book: Radoslav Putar: Pisma J. V., Kratis, Zagreb, 2005, pp. 34, 35, 45, 61.
- 044
Photocopy of the newspaper advert for the Vesna Shop of Mourning Weeds (B. Brkan), 1991.
- 045
Photocopy of newspaper cutting: Clouding Over, 1991.
- 046
Photocopy of the cover of the exhibition catalogue Gorgona od Gorgonasco Gorgonico, Villa Pisani, Stra, Venecija; Ex Macello, Dolo, Venecija, 1997.
- 047
*Ivan Čižmek, Plan for a Gorgona House, 2000.
[160 x 155 mm, 88 x 115 mm, 160 x 155 mm]*
- 048
Model of J. V.: Interior Records of 1964./ 2006. (photo: Boris Cvjetanović)
- 049
Photograph of a model of J. V.: Interior Records, 1964. / 2006. (J. V. photo collection)
- 050
J. V. Gorgona Black / Noir de Of Gorgona / Gorgona Black (1961), in exhibition catalogue for Yves Klein. Corps, couleur, immatériel, Centre Pompidou, Paris, 2006.
- 051
In front of closed doors, Architectural Faculty, Zagreb, 2000. (J. V. photo collection)
- 052
Studio G from the Street / Mode I(Mock-up) 1964. / 2003. (J. V. photo collection)
- 053
Letter of Boro Ćosić to Josip Vaništa from Berlin, 26. 01. 2006.

- 040
Fotokopija zapisa iz knjige Crnjanski, M.: Embahade, Nolit, Beograd, 1984.
- 041
Portret M. Crnjanskog / fotokopija (fototeka J. V.)
- 042
Kniferovo pismo Josipu Vaništi iz Zagreba 18. II. 1986.
- 043
Putarova pisma Josipu Vaništi (1986. – 1990.), izbor iz knjige: Radoslav Putar: Pisma J. V., Kratis, Zagreb, 2005., str. 34, 35, 45, 61.
- 044
Fotokopija novinskog oglasa: «Vesnina» prodavaonica crnine (B. Brkan), 1991.
- 045
Fotokopija isječka iz novina: Naoblačenje, 1991.
- 046
Fotokopija naslovnice kataloga izložbe Gorgona Gorgonesco Gorgonico, Villa Pisani, Strà, Venecija; Ex Macello, Dolo, Venecija, 1997.
- 047
Ivan Čižmek, Nacrti za kuću Gorgone, 2000.
[160 x 155 mm, 88 x 115 mm, 160 x 155 mm]
- 048
Maketa J. V.: Snimke unutrašnjosti iz 1964. / 2006. (foto: Boris Cvjetanović)
- 049
Fotografija Makete J. V.: Snimke unutrašnjosti iz 1964. / 2006. (fototeka J. V.)
- 050
J. V. Gorgonska crna / Noir de Gorgone / Gorgona's Black (1961.), u katalogu izložbe Yves Klein. Corps, couleur, immatériel, Centre Pompidou, Pariz, 2006.
- 051
Pred zatvorenim vratima, Arhitektonski fakultet, Zagreb, 2000. (fototeka J. V.)
- 052
Studio G s ulice / Maketa 1964. / 2003. (fototeka: J. V.)
- 053
Pismo Bore Ćosića Josipu Vaništi iz Berlina 26. 01. 2006.

054

Giuseppe Ungaretti: Perfection of Black, from the collection: Izabrane pjesme, MH, Zagreb, 2007. / photocopy

055

Set up of the picture Silver Line on White Ground in the exhibition Avant-garde Tendencies in Croatian Art, Klovićevi dvori, 2007. (J. V. photo collection)

056

Set up of a J. V. diptych: Silver Line on White ground and Black Line on White Ground, Nova Gallery, 2007. / series of photographs (photo: Nives Gajdobranski)

057

Picture Silver Line on White Ground and Description of a Picture with a Typewriter of 1964 at the exhibition Avant-garde Tendencies in Croatian Art, Klovićevi dvori, 2007. (J. V. photo collection)

058

Exhibition Avant-garde Tendencies in Croatian art, Klovićevi dvori, 2007/ reproduction (J. V. photo collection)

059

In honour of Manet's Endless Walking Stick, 1961, MSU, 2009 (photo: Boris Cvjetanović)

060

Exhibits of J. V. in the Gorgona Room, MSU, 2010 (J. V. photo collection)

061

Art set up of an exhibition (Knifer, Mangelos, Vaništa), Frieze Art Fair, Regent's Park, London, 2010 (photo: Žarko Vijatović)

062

Set up of an exhibition (Knifer, Mangelos, Vaništa), Frieze Art Fair, Regent's Park, London, 2010. (photo: Žarko Vijatović)

063

Letter of Josip Vaništa to Ljerka Mifki of 1966. (owned by Galerie Frank Elbaz, Paris), exhibited at Frieze Art Fair, Regent's Park, London, 2010.

064

J. V.: Time of Gorgona and Post-Gorgona, 2010. (J. V. photo collection)

065

J. V.: L'AGE D'OR / What remains, 2010.
a) Chairs of Viktor Kovačić (J. V. photo collection)
b) Comments of Vladimir Turina and Miroslav Krleža
c) J. V.: Installation of 1972. (J. V. photo collection)

- 054
Giuseppe Ungaretti: Savršenstvo crnog,
iz zbirke: Izabrane pjesme, MH, Zagreb,
2007. / fotokopija.
- 055
Postav slike Srebrna linija na bijeloj
pozadini na izložbi Avangardne tendencije
u hrvatskoj umjetnosti, Klovićevi dvori,
2007. (fototeka J. V.)
- 056
Postav diptiha J. V.: Srebrna linija na bijeloj
pozadini i Crna linija na bijeloj pozadini,
Galeriji Nova, 2007. / serija fotografija
(foto: Nives Gajdobranski)
- 057
Slika Srebrna linija na bijeloj podlozi i Opis
slike pisaćim strojem iz 1964.
na izložbi Avangardne tendencije u
hrvatskoj umjetnosti, Klovićevi dvori, 2007.
(fototeka J. V.)
- 058
Izložba Avangardne tendencije u hrvatskoj
umjetnosti, Klovićevi dvori, 2007./
reprodukcija (fototeka J. V.)
- 059
U čast Manetu – Beskonačni štap
iz 1961., MSU, 2009. (foto: Boris
Cvjetanović)
- 060
Ekspoziti J. V. u Dvorani Gorgona, MSU,
2010. (fototeka J. V.)
- 061
Likovni postav izložbe (Knifer, Mangelos,
Vaništa), Frieze Art Fair, Regent's Park,
London, 2010. (foto: Žarko Vijatović)
- 062
Likovni postav izložbe (Knifer, Mangelos,
Vaništa), Frieze Art Fair, Regent's Park,
London, 2010. (foto: Žarko Vijatović)
- 063
Pismo Josipa Vanište Ljerki Mifki iz 1966.
(vl. Galerie Frank Elbaz, Pariz), izlagano
na Frieze Art Fair, Regent's Park, London,
2010.
- 064
J. V.: Vrijeme Gorgone i Postgorgone,
2010. (fototeka J. V.)
- 065
J. V.: L'AGE D'OR / Što je ostalo, 2010.
a) Stolice Viktora Kovačića (fototeka J. V.)
b) Komentari Vladimira Turine i Miroslava
Kreže
c) J. V.: Instalacija iz 1972. (fototeka J. V.)

066

J. V.: Sketch of an autobiography, 1950. – 2010.:

a) *J. V. in Opatija, 2005. (J. V. photo collection)*

b) *A. G. Matoš: Notturmo, mart 1914.*

c) *writing of M. Krleža: «To je vlak za Odrin ...»*

d) *account of a meeting with Prof. Tompa, 1950.*

e) *«Ilica 85, by night», from: J. Vaništa: Book of Writings, MG / Kratis, Zg, 2003, p.137.*

f) *Window of Tartaglia's studio, Ilica 85, by night, 1970s (photo: Osman Berberović)*

g) *Petrinja 2010. (J. V. photo collection)*

h) *Stanko Lasić J. V.: « (...) on our longing for the impossible (...) August 34, 2010.»*

067

Poem of Anka Žagar: «Autumn, how low I am because of something».

068

Page of the journal Postgorgona no. 15, Zagreb, September 2010.

069

J. V.: In honour of Manet, 1961. / 2010.

a) *Several mentions of J. V. / selection from the book J. Vaništa: Skitzennbuch 1932-2010 behind open doors, Kratis, Zagreb, 2010., p. 22, 23, 24.*

b) *Photograph of the installation In Honour of Manet's Endless Walking Stick of 1961,*

MSU, 2009.

(photo: Boris Cvjetanović)

070

J. V.: Goljak 7 c (1945. – 1955. / 2010):

a) *Entrance into Goljak 7c (photo: Nives Gajdobranski)*

b) *Goljak 7c (photo: Marijan Jevšovar)*

c) *Photograph of the building Goljak 7c (J. V. photo collection)*

d) *Reproduction of the drawing of J. V. View onto the House of August Cesarec at Goljak of 1953.*

071

Photograph of the plaque at the entrance to Goljak 7c, 2009. (photo: Miljenko Bernfest)

072

Endless Walking Stick / In Honour of Manet 1961, Museum of Contemporary Art, 2009.

poster / offset

1000 x 700 mm

073

Letter of Stanko Lasić to Josip Vaništa from Paris, August 23, 2010 / postcard.

074

Gorgona Room, MSU, 2010 / photograph series (photo: Nives Gajdobranski)

066

J. V.: Nacrt autobiografije, 1950. – 2010.:

- a) J. V. u Opatiji, 2005. (fototeka J. V.)
- b) A. G. Matoš: Notturmo, mart 1914.
- c) zapis M. Krleže: «To je vlak za Odru ...»
- d) zapis susreta s prof. Tompom, 1950.
- e) «Ilica 85, noću», iz: J. Vaništa: Knjiga zapisa, MG / Kratis, Zg, 2003., str.137.
- f) Prozor Tartaglijina ateljea, Ilica 85, noću, 1970-ih (foto: Osman Berberović)
- g) Petrinja 2010. (fototeka J. V.)
- h) Stanko Lasić J. V.: « (...) o našoj čežnji za nemogućim (...) 24. kolovoza 2010.»

067

Pjesma Anke Žagar: «Jesen, kako mi je zbog nečega teško».

068

Stranica iz časopisa Postgorgona br. 15, Zagreb, rujan 2010.

069

J. V.: U čast Manetu, 1961. / 2010.

- a) Nekoliko napomena J. V. / izbor iz knjige J. Vaništa: Skizzenbuch 1932.– 2010. / iza otvorenih vrata, Kratis, Zagreb, 2010., str. 22, 23, 24.
- b) Fotografija instalacije U čast Manetu – Beskonačni štamp iz 1961., MSU, 2009. (foto: Boris Cvjetanović)

070

J. V.: Goljak 7c (1945. – 1955. / 2010.):

- a) Ulaz Goljak 7c (foto: Nives Gajdobranski)
- b) Goljak 7c (foto: Marijan Jevšovar)
- c) Fotografija zgrade Goljak 7c (fototeka J. V.)
- d) Reprodukcijska crteža J. V. Pogled na kuću Augusta Cesarca na Goljaku iz 1953.

071

Fotografija ploče ulaza Goljak 7c, 2009. (foto: Miljenko Bernfest)

072

Beskonačni štamp / U čast Manetu 1961., Muzej suvremene umjetnosti, 2009.
plakat / offset
1000 x 700 mm

073

Pismo Stanka Lasića Josipu Vaništi iz Pariza 23. kolovoza 2010. / dopisnica.

074

Dvorana Gorgona, MSU, 2010. / serija fotografija (foto: Nives Gajdobranski)

075

Gorgona Room, MSU, 2010 (J. V. photo collection)

076

Ready made, MSU, 2010 (photo: Nenad Fabijanić)

077

Set up of a the diptych J. V: Silver Line on White Ground and Black Line on White Ground, MSU, 2010 / photographic series (photo: Nives Gajdobranski)

078

Originals for an album (6 prints, dim. 420 x 300 mm): Gorgona Black, Gorgona no. 1, Description of a Picture, Spring, Levitation, Please to Attend; editions Galerije Franck Elbas, Paris (in preparation).

075

Dvorana Gorgona, MSU, 2010. (fototeka J. V.)

076

Ready made, MSU, 2010. (foto: Nenad Fabijanić)

077

Postav diptiha J. V.: Srebrna linija na bijeloj pozadini i Crna linija na bijeloj pozadini, MSU, 2010. / serija fotografija (foto: Nives Gajdobranski)

078

Predlošci za mapu (6 listova, dim. 420 x 300 mm): Gorgonska crna, Gorgona br. 1, Opis slike, Proljeće, Levitacija, Izvolite prisustvovati; izdanje Galerije Frank Elbaz, Pariz (u pripremi).

IMPRESSUM

Josip Vaništa, vrijeme Gorgone i Postgorgone 1960.-2010.

Nakladnik
Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Gliptoteka

Za nakladnika
akademik Slavko Cvetnić

Urednica
Ariana Kralj – upraviteljica Gliptoteke

Recenzent
akademik Šime Vulas

Predgovor
dr. Ješa Denegri

Sonet
akademik Tonko Maroević

Likovni postav izložbe
prof. Nenad Fabijanić, član suradnik HAZU
Josip Vaništa

Dokumentacija
Ružica Pepelko

Fotografije eksponata
Miljenko Bernfest, Pavao Cajzek, Boris Cvitanović,
Nives Gajdobranski, Mirko Hercigonja, Žarko Mijatović

Prijevod
Graham McMaster

Lektor
Žarko Anić Antić

Oblikovanje kataloga
Paško Mravičić

Grafička priprema
Mario Đurasović

Tehnička pomoć
Tehnička služba Gliptoteke
Mirko Hercigonja

Tisak
PRINTERA GRUPA

Naklada
500 komada

Financijska potpora
Ministarstvo kulture Republike Hrvatske

Zagreb, prosinac 2010. / siječanj 2011., Gliptoteka HAZU (Galerija I.)

Medijski pokrovitelj
EPH

ISBN

CIP zapis

